

Slovenski dom

Stev. 131.

V Ljubljani, sobota 11. junija 1938.

Leto III

Zahteve čeških Nemcev v načelu sprejete

Henleinova spomenica češkoslovaški vladi bo služila za podlago razgovorom med vlado in Nemci

Prag, 11. junija. AA. (Reuter.) Češkoslovaška vlada meni, da spomenica, v kateri so zastopniki stranke sudetských Nemcev sporočili svoje zahteve, lahko služi v načelu za osnovo razgovorov.

Praga, 11. jun. o. Poluradno poročajo, da so strokovnjaki, ki jih je izbrala češkoslovaška vlada, zdaj izdelali tri načrte za manjšinski statut. O njih se vlada posvetuje, vendar se še niso sporazumeli o tem, za kateri predlog od treh bi se odločili. Verjetno je, da bo vlada naročila svojim strokovnjakom, naj iz vseh treh načrtov sestavijo novega.

Praga, 10. junija. AA. (DNB.) Češki listi v celoti odklanjajo predloge, ki jih je sudetskonomška stranka izročila predsedniku vlade dr. Hodži. »Narodne Noviny« žele govoriti o tem, da je treba računati z neuspehom. »Česke Slovo« pa piše, da se Henleinove zahteve, formulirane v Karlovih Varih, ne bodo nikoli izpolnile.

Predsednik vlade dr. Hodža je včeraj konferiral s strokovnjaki vlade o načrtu manjšinskega statuta.

Predsednik republike dr. Beneš je v družbi vojnega ministra Mahnika nadaljeval z inspekcijo vojaških enot. Danes je dr. Beneš pregledal razne enice vseh vrst orožja.

Včeraj popoldne se je pripeljal v Prago čsl. pariški poslanik Osusky na posebno poročilo. Izvedelo se je, da bo Osusky obvestil svojo vlado o francoskem stališču v španski in srednjeevropski zadevi in sporočil prijateljske nasvete. Ko se bo vrnil v Pariz, bo pa sporočil francoski vladi stališče čsl. vlade do predlogov sudetskonomške stranke. V tujakinih krogih govore, da bo o priliki prarazveljavitve posilanskih mandatov v Bolgariji

Razveljavitev posilanskih mandatov v Bolgariji

Sofija, 11. junija. AA. Bolgarska brzojavna agencija poroča: Po dolgi debati o predlogu verifikacijskega odbora glede razveljavljenega mandata silivskega poslanca Ivana Bojadžijeva in na zahtevo poslanca Bojadžijeva o uvedbi parlamentarne ankete, je sobranje soglasno odobrilo predlog verifikacijskega odbora, da se preklicke njegovo poročilo o razveljavitvi mandata. Izvolitev Bojadžijeva bodo ponovno predložili verifikacijskemu odboru.

Na včerajšnji seji je sobranje razveljavilo mandat Georgijeva, ker se je prepričalo, da je kršil zakon o zaščiti države in zakon o prepovedi političnih strank.

Gospodarska pogajanja med Nemčijo in Francijo

Pariz, 11. jun. AA. (Havas) Včeraj popoldne so se začela nemško-francoska gospodarska pogajanja. Glavna točka teh razgovorov je v tem, da se dožene način, kako bi se nemško-francoska trgovinska pogodba prilagodila novemu položaju, nastalemu po priključitvi Avstrije k Nemčiji. Razpravljali bodo tudi o spremembi kontingentov.

Anglija za razdelitev Palestine

Zeneva, 11. junija. Na seji mandatnega odbora Zveze narodov so razpravljali o angleškem poročilu glede Palestine in Transjordanije. Poročilo je predložil sir John Shuckburgh, pomočnik državnega tajnika za kolonije. Angleški zastopnik je obenem navedel ukrepe svoje vlade glede preiskave o razdelitvi Palestine in branil svojo vlado pred očitki, da zavlačuje ureditev tega vprašanja, in da je neodločna. Angleška vlada zastopa stališče, da je razdelitev Palestine najboljši izhod iz sedanjih težavnih razmer. Glede terorizma, ki vlada v Palestini, je sir John Shuckburgh izjavil, da so se razmere v jeruzalemski pokrajini in v južni Palestini mnogo popravile, če zmerom pa traja negotovost v Galileji, v pokrajini Haifi in Samariji, ker je tamkajšnje ozemlje zelo nedostopno in kakor nalašč primerno za razbojnike.

Minister dr. Miha Krek v Ljubljani

Ljubljana, 11. junija.

Z istim vlakom kakor francoski poslanik g. Raymond Brugère se je davi ob 7.26 pripeljal v Ljubljano minister dr. Miha Krek, ki se jutri, v nedeljo, udeležil velikega tabora Prosvetnega društva na Viču.

Na Doberdob, Kalvarijo, Oslavje. Na številna vprašanja ponavljamo: Odhod iz Ljubljane ob 5 zjutraj dne 9. julija preko Rakeka v Trst. Ogled Trsta, kosilo. Iz Trsta (Centrale) 12.30 v Sredipolje, kamor pridemo ob 14. Spominska slovesnost na pokopališču in ogled Doberdobske planote. Odhod ob 17 v Gorico in takoj z avtobusi na Sv. Goro, kjer bo cerkevno opravilo, večerja in prenočišče. — Budnica ob 5. av. maša, zajtrk in okoli 7 odhod z avtobusi v Podgoro, Kalvarijo in Oslavje, kjer bo spominska slovesnost in nato kosilo. Odhod iz Oslavja v Gorico okoli 12, tako da dospemo v Gorico točno ob 13.30 na kolodvor k odhodu vlaka. Nato potujemo po Soški dolini preko Podbrda, Boh. Bistrice, Jesenice v Ljubljano, kamor bomo dospeli nekako pred 18. — Za skupni potni list so potrebni sledeči podatki: 1. Ime in priimek, 2. očetovo ime, 3. materino deklško ime in priimek, 4. Rojstni kraj, dan, mesec in leto, 5. poklic, bivališče (točen naslov), 6. pristojen občino. K prijavi je potrebna slika v velikosti 6x9 cm z lastnoročnim podpisom na prednji strani. — Za izvenljudbanske udeležence bodo na razpolago brezplačna prenočišča od 8. na 9. Za udeležence smo zaprosili tudi beltrinsko vozino od vstopne postaje do Ljubljane in nazaj. Za državne in samoupravne udeležence so vložene za dovoljenje v inozemstvo tozadevne prošnje. Prijave pošljite na Zvezo bojevnikov, Ljubljana, Kolo-dvorska ulica 27.

ških konferenc, ki jih bo imel Osusky, govora tudi o financiranju triletnega vojaškega roka in drugih češkoslovaških vojaških ukrepov.

Nemška vlada je poslala prošnjo češkoslovaški vladi, da bi ji dovolila, da bi emelo letalo, s katerim se bo Goebbels v soboto odpeljal iz Berlina na Dunaj, leteti nad čsl. ozemljem. Češkoslovaška vlada je prošnji ustregla.

Češkoslovaški poslanik v Berlinu dr. Mastny se pripelje danes v Prago na referiranje.

Posredovanje angleškega poslanika

Praga, 11. jun. o. Angleški poslanik v Pragi je obiskal češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Krofto in posredoval pri njem, naj bi praška vlada vplivala na pisanje češkoslovaškega tiska, da bi prenehal z napadi na Nemčijo. Zunanji mini-

ster je poslaniku odgovoril, da je vlada pripravljena to storiti takoj in z veseljem, toda pod pogojem, da bo tudi nemški tisk prenehal z gonjo proti Češkoslovaški.

Poljska manjšina v ČSR

Varšava, 11. junija. AA. (Havas). Zunanji minister Beck je sprejel čsl. poslanika Slavika in se z njim razgovarjal o položaju na Češkoslovaškem in o razmerju med Poljsko in ČSR. Iz poudarjenega vira se je izvedelo, da je čsl. poslanik zahteval polkovniku Becku, da bo čsl. vlada uredila pravice poljske manjšine enako kakor pravice drugih narodnih manjšin. Tudi je čsl. poslanik izrekel upanje, da bo ureditev poljskega manjšinskega problema, kakor si predstavlja praška vlada, znatno pripomogla k razčiščenju položaja in k zboljšanju razmerja med Prago in Varšavo.

Francoski poslanik g. Brugère v naši sredi

Francoski poslanik na našem dvoru v Belgradu g. Raymond Brugère je danes ob 7.26 z OSE-vlakom prispel v Ljubljano v spremstvu g. de Cominnesa, trgovskega atašea pri poslanstvu, in g. Bourgoina, glavnega urednika v Belgradu izhajajočega »Echo de Belgrade«, in glavnega tajnika Društva prijateljev francoskega naroda. G. poslanika, velikega prijatelja našega naroda, so na glavnem kolodvoru ob prihodu vlaka pozdravili ban dr. Natlačen, podžupan dr. VI. Ravnihar, dalje tukajšnji francoski konzul g. Remérand s konzularnim osebjem, za Francoski institut njega predsednik in lektor francoščine na našem vseučilišču g. Lacroix in tajnik prof. Jaklič, naposled za francosko kolonijo g. Julliard. Za tukajšnji konzularni zbor sta bila pri sprejemu navzoča češkoslovaški konzul in belgijski konzul, ki je hkrati zastopal tudi vele-sejemsko upravo.

G. poslanik Brugère se je v spremstvu bana odpeljal z avtom do hotela »Union«. Po programu bo g. poslanik ob 10 dopoldne obiskal ljubljanski vele-sejem, zlasti razstavo francoske knjige. Za popoldne je določil intimen banket v »Unionu«, na katerega so vabljene ljubljanske odlične osebnosti in prijatelji francoskega naroda.

G. poslanik se bo popoldne odpeljal na Bled, kjer ostane dalj časa na oddihu. Na Bledu se že pričena velika sezona in junijsko ugodno vreme vabi diplomate tja na odmor.

Ljubljana se čuti počaščeno s tem visokim obiskom in želi najvišjemu uradnemu zastopniku prijateljskega naroda prijetno bivanje pod slovenskimi planinami in med slovenskim ljudstvom.

Divji boji ob reki in na reki Jangce

po kateri skušajo Japonci predreti do sedeža kitajske vlade Hankova

Šanghaj, 11. junija. o. Današnja poročila s kitajskega bojišča pravijo, da se je japonskim četam posrečilo obkoliti vse mesto Čengčov. Železniški voz, ki je vezal progo Peking-Hankov in lunghajsko železnico, je razstreljen. Po tej progi je bilo edino moč, da se Kitajci umaknejo. Veliko število kitajskih čet se je v pravem času umaknilo proti zahodu po lunghajski železniški progi v pokrajino Šensi, do čim jih je precej ostalo v samem mestu. Vse mesto je razdejano; kar niso Japonci uničili, so storili Kitajci. Zadnje kitajsko poročilo pravi, da se je tudi ostali del vojske povečini rešil proti jugu. Ostalo je le nekaj kitajskih čet v mestu, ki imajo nalog za drževati Japonce tako dolgo, dokler se vse kitajske čete ne umaknejo na varno. Poročila s tega bojišča si nasprotujejo. Japonci zatrjujejo, da se jim je posrečilo priti do mesta Pajša, ki leži ob železniški progi vzhodno od Čengčova. Kitajska poročila pravijo, da njihove čete stalno potiskajo Japonce proti vzhodu ob cesti v Anking. Tu teko veliki boji. Kitajci premikajo svoje čete iz Sučenga proti južnim krajem. Japonci položaj med Tatungom in Ankungom je kritičen, ker tu dobivajo kitajske čete neprestano ojačenja ter so zavezle že več važnih postojank.

Zvedelo se je, da se je usidralo 37 japonskih bojnih enic v bližini Tatunga na reki Jangce, kjer

obstreljujejo obrežne utrdbe. Včeraj so nenadoma priletela kitajska letala nad japonske voje ladje in zmetala veliko število bomb na nje. Enemu kitajskemu bombniku je uspelo, da je zadel ellj, imel pa je nesrečo, da letalec ni več obvladal stroja in je padel na krov druge voje ladje. Kaj se je zgodilo z njim, ne poročajo. Zadata vojna ladja se je potopila in je velik del posadke našel smrt v reki Jangce.

Kitajski vojaški krogi so mnenja, da Japoncem ne bo uspelo zavzeti obalnih utrdb ob reki Jangce, ne da bi napadali tudi s kopnega. Zdi se, da bodo Japonci napadli z obeh strani mesto Hankov.

Hongkong, 11. junija. o. Kitajci poročajo, da so po 24urni hudi bitki ponovno zavzeli mesto Pajša. Japonsko topništvo neprestano obstreljuje južni del mesta Čengčov, kjer je že vse porušeno. Čengčov je ena sama razvalina; to so vse storile japonske bombe in granate, kar pa niso uničile te, so uničili sami Kitajci, ki so imeli povelje, da ne smejo pustiti robne stavbe cele Japoncem. Tisoče granat je že padlo na obrežne utrdbe ob reki Jangce, ki so oddaljene od Hankova 350 km. Japonci so tudi poskušali, da bi se izkrcali na obrežju reke Jangce v bližini Tatunga, a jim to ni uspelo. Nad 700 japonskih mornarjev, ki so se hoteli izkrcati, se je po kratkem boju z velikimi izgubami umaknilo.

Obramba pred letalskimi napadi

Belgrad, 11. jun. AA. Na mednarodni letalski razstavi, ki se je začela 28. maja v Belgradu, je v osrednjem paviljonu na sejmističu prirejena razstava zaščitnih sredstev pred napadi iz zraka. Ta zaščitna razstava je prirejena v ustrežajočem razmerju ter je velikega pomena za naše prebivalstvo in za ves naš narod, ker si lahko vsi obiskovalci tam ogledajo:

1. rane, ki jih povzročajo na človeškem organizmu vojni plini;
2. razne vrste zaščitnih mask proti tem plinom, in sicer so maske tako iz naše kakor tudi iz drugih držav;
3. civilna varnostna sredstva, zavetišča v zasebnih hišah in javna zavetišča, ki naj se zgrade po mestih in vaseh;
4. aparate in sredstva za prvo pomoč proti strupenim plinom, prizadetim osebam (sem spadajo tudi aparati za umetno dihanje itd.);
5. aparate za izoliranje;
6. varnostno obleko proti strupenim plinom;
7. slike o sovražnih letalskih napadih in kako

naj se v vsakem primeru postopa in kako naj se obnaša civilno prebivalstvo;

8. naprave in material za gašenje požarov, ki spremljajo vsak letalski napad.

Na tej razstavi bodo obiskovalci lahko kupovali naše civilne maske proti strupenim plinom po lastni nabavni ceni in varnostno obleko. Prav tako si bodo lahko nabavili razna navodila in knjige o varstvu pred letalskimi napadi.

Obiskovalci Belgrada naj ne zamude priložnosti in naj si do konca letalske razstave (do dne 13. junija) ogledajo tudi oddelek za pasivno obrambo, ki je za naš narod velikega pomena, kajti največja nevarnost pred bombami sovražnih letal je v tem, da ljudje ne vedo, kako se lahko rešijo in v kakšni nevarnosti so tisti, ki niso za napad pripravljeni in niso poučeni. Posebno važno je, da si to razstavo ogledajo člani odborov za varstvo prebivalstva pred letalskimi napadi, uradniki upravnih in samoupravnih oblasti, profesorji in učitelji ter šolarji in dijaki vseh šol in vsi, ki resno pojmujemo nevarnosti letalskih napadov.

Začetek kongresa trgovcev v Ljubljani

Danes malo pred 9 dopoldne se je pričel v veliki dvorani Tabora tretji vsedržavni trgovski kongres, kateremu je prisostvovalo nad 300 delegatov iz vseh krajev države. Zastopnike je pozdravil najprej predsednik Zveze trgovskega združenja v Ljubljani g. Stane Vidmar, za njim pa je imel daljše poročilo predsednik centralnega predstavništva zvez trgovskih združenj g. Nedelko Savič. Poročal je najprej o delu zveze, nato pa o svoji konferenci, ki jo je imel 29. maja v predsedništvu vlade s predsednikom dr. Milanom Stojadinovičem, finančnim ministrom dr. Dušanom Leticom, trgovskim ministrom dr. Vrbaničem in ministrom na razpoloženju Djurcom Jankovičem. G. Savič je podrobno orisal vse, kar je bilo do zdaj storjenega in kar namerava povzeti kraljevska vlada za izpolnitev zahtev trgovcev.

Za časa govora g. Saviča je prišel na kongres predsednik zveze bolgarskih trgovcev g. Dimitrij

Velev, ki je bil najtopoleje pozdravljen. Bolgarske goste je pozdravil najprej predsednik zveze trgovskih združenj g. Stane Vidmar, za pozdrave pa se je tople zalivali predsednik zveze bolgarskih združenj g. Velev.

V začetku kongresa je bilo sporočeno pismo, oziroma brzojavna izjava Zveze trgovskih združenj iz Zagreba, da se zagrebški trgovci ne morejo udeležiti trgovskega kongresa v Ljubljani, ker je bilo vprašanje sodelovanja na kongresu pretvorjeno v politično zborovanje. Zdelo pa kongresu najboljših uspehov. Splitska zveza trgovskih združenj je sporočila ostavko predsednika Uroša Kraljeviča in obeh podpredsednikov, in sicer z motivacijo, ker so nastopili momenti, ki niso v skladu s sklepi skupščine 22. V.

Kongres nadaljuje svoje delo s čitanjem poročil posameznih zvez in je prvi na vrsti referat delavske zveze o gospodarski zakonodaji.

Vesti 11. junija

Zakon o sprejemanju rezervnih častnikov v aktivno vojaško službo je pripravila francoska vlada.

Polkovnik Lindberg, ameriški letalski re-korder in znanstvenik je dopotoval v gradič St. Brieuc ob normandijski obali, kjer bo skupne s francoskim znanstvenikom dr. Carrelom nadaljeval poskuse z umetnim srcem.

83 m globoko se je spustila neka italijanska podmornica pri otoku Tinu blizu vojne luke Spezie.

Tretji svetovni delavski kongres bo letos v Rimu, prireja ga italijanska izobraževalna organizacija za kmečko in delavsko mladino »Dopolavoro«.

Sovjetska letala so zadnje dni večkrat preletela estonsko in finsko mejo. Ker je bilo vreme lepo, ni dvoma, da so sovjetski letalci nalašč prekorali mejo. Zato so jih finske in estonske obmejne straže obstreljevale.

Svetovne razstave v Newyorku prihodnje leto se bo udeležila tudi naša država in so ji že odkazali lep razstavni prostor.

Zakonski načrt o obrambni organizaciji francoskega naroda ob morebitni vojni je predložil senator Fabry senatnemu odboru.

Zakon o poddržavljenju železnic pripravlja argentinska vlada in misli po njem v dveh letih kupiti vse zasebne železnice. Za to bo potrebovala 650 milijonov zlatih pesosov.

Navadno puško je mogoče spremeniti v pol avtomatično strojnico po izumu švedskega mehanika Rehuberta. Puška pri tem ne postane nič težja. Rehubert je svoj izum prodal švedski državi, čeprav je imel ugodnejše ponudbe od tujih.

Za častnega doktorja vseučilišča v Cambridgeu so imenovali bivšega angleškega zunanjega ministra Edena.

Francoska vlada je imela včeraj sejo, na kateri je zunanji minister Bonnet poročal o mednarodni politiki, sklepali so pa tudi o tem, kaj je treba ukreniti zaradi letalskih napadov na francoske kraje ob španski meji.

50-letnico praznuje češkoslovaški turistični klub. Za to priložnost v Pragi odprli lepo umetnostno razstavo z motivi iz čeških in slovaških planin.

Barcelonska vlada je dala prijeti inženirje in delavce, ki so ob vzhodu Pirenejev gradili letališče s podzemeljskimi hangarji. Inženirji in delavci so baje vohunili za nacionaliste.

Nemčija je pripravljena v miru sodelovati z vsemi narodi, ne pozna pa pomiritve z boljševizmom, je izjavil na kongresu nemške izobraževalne organizacije »Kraft durch Freude« delovni minister dr. Ley tujim častnikarjem.

Na mednarodnem kemičnem kongresu v Rimu so ugotovili, da postaja pomen kemičnega orožja za vojno vse večji. Kongres se je baval največ samo s tem vprašanjem.

V Madridu so prijeli upravnika glavne kaznilnice in ga obtožili veleizdaje, češ da je pustil iz ječe na smrt obsojenih ljudi.

Francoski zunanji minister Bonnet je včeraj sprejel češkoslovaškega poslanika Osuskega in imel z njim dolg razgovor o položaju ČSR.

Na mednarodni delovni konferenci v Ženevi so sklenili, da se bodo o omejitvi delovnega časa v industrijskih podjetjih razgovarjali prihodnje leto.

21. živega otroka je rodila ga. Popova v Bukarešti. Zena je drugič poročena in je že trikrat imela dvojčke.

Češkoslovaška vlada je odobrila uredbu o razdeljevanju plinskih mask civilnemu prebivalstvu.

Nemški občinski red bo začel veljati v Avstriji s oktobrom. Ta red daje občinam precej samostojnosti, predvsem v socialnem skrbstvu.

Angleški škof iz Worcestera je izdal poziv vsej duhovščini, naj se priklasi za prostovoljno službo v organizacijah obrambe proti letalskim napadom.

Stavkati so začeli delavci in uslužbenci v pariški kovnici.

8 milijonov frankov je določila francoska vlada za stroške pri obisku angleške kraljeve dvojice v Parizu.

Neradi hudoorniki v poljskih Tatrah so preplavili cela okrožja in odnesli veliko mostov. Škoda je velika.

Bivši turški ministrski predsednik Izmet Ineni je hudo obolel. Poklicali so k njemu slovite zdravnike iz Pariza.

Letala, ki jih je Anglija naročila v Ameriki, bodo veljala angleško vlado sedem milijonov funtov Sterlingov.

4500 delavcev stavka v angleški letalski tovarni pri Birminghamu, ker je uprava odpustila iz političnih razlogov nekega levičarskega delavca.

Pogodbo o upravnih in sodni pomoči med Italijo in Nemčijo so podpisali včeraj v Rimu.

Časnikarji severnih držav: Danske, Finske, Norveške in Švedske so na svojem zborovanju v Oslu sklenili, da bodo odselej začeli s tesnim prijateljskim sodelovanjem.

Tri državna poljuotla gledališča bodo v kratkem ustanovili v Grčiji. Predstave teh gledališč bodo namenjene preprostem ljudstvu.

Razprava proti tiholapcem orožja v rdečo Španijo se nadaljuje pred švicarskim sodiščem v Bernu. Na njej so ugotovili, da gre večina orožja za rdečo Španijo čez Perpignan.

Delo nemškega delavskega odbora v Londonu se je ustavilo zaradi nasprotovanja sovjetske Rusije.

Do hudega prelepa je prišlo med madžarskimi narodnimi socialisti in med levičarji na nekem trgu v Budimpešti. Ko je policija čistila, je bilo pet ljudi hudo ranjenih.

Sestradani volkovi so napadli skupino otrok blizu neke vasi pri Varšavi in jih pet hudo obgrizli.

V Višnji gori jutri odpro kopališče Tujsko prometnega društva, ki je nadvse lepo urejeno. Opozarjamo nedeljske izletnike na to!

Promenadni koncert. Turistični odbor za mesto Ljubljani priredi drveni ob 17.45 do 18.30 koncert »Slog« v Zvezdi ter jutri 12. junija od 11 do 12 koncert »Slog« v Zvezdi.

O čem govori razstava francoske knjige na ljubljanskem spomladanskem velesejmu

Razstava francoske knjige na letošnjem spomladanskem velesejmu, o kateri je naš list že poročal, je nedvomno po novosti, po zanimivosti, in po časovnem pomenu najvažnejša prireditelja na velesejmu. Razstava, ki je vestno, skrbno in pregledno organizirana, je v vsakem oziru učinkovita in pomeni za slehernega prijatelja kulture in knjige obogatitev. Saj ob tej, za naše razmere številnih, z ozirom na nepregledno celoto francoskih kulturnih in duhovnih stvaritev pa skromnih primerih, vsakdo zasluži, kako ogromno je kulturno bogastvo najnaprednejšega in najomikanejšega naroda v Evropi.

Prireditelji razstave so stali pred težkimi nalogami. Na omejenem prostoru bi morali pokazati v nazornem prerezu francosko knjigo v vseh njenih nešteti podobah in panogah. Z ozirom na ogromno množico materiala, ki je na razpolago v francoski knjižni kulturi, z ozirom na dejstvo, da je francoski narod v raznih dobah zaradi svojega bujnega kulturnega življenja in zaradi svoje številnosti dal iz sebe ogromno velikih duhov in velikih ustvarjalcev, je bilo nemogoče prireditelji razstavo tako, kakor je pri podobnih prilikah običajno: pokazati celotno ali v izboru stvaritev največjih in s tem jasno nakazati vso književno in kulturno tvorbo kakega naroda. To gre pri majhnih in povprečnih književnostih, kjer vrhovi vidno in razločno mole iz povprečnosti. Pri kulturi toliko velikim pesniki in ustvarjalci, pri kulturi, kjer je že povprečna raven književnega dela silno visoka, je pa tak način nemogoč, ker je materiala preveč. Zato je možen samo način, za katerega so se odločili prireditelji naše razstave: dati iz vsake panoge knjižnega ustvarjanja nekaj, predvsem sodobnih del, ki obiskovalca zgovorno pričajo o tem, kaj je francoska kultura in francoska knjiga. Treba se je seveda v tem kulturnem paviljonu ustaviti, malce zamisliti in spraviti nad podrobno ogledovanje knjig in imen na njih.

Tak obiskovalec odkriva panogo za panogo, vrsto za vrsto, obliko za obliko. Stiri nad lepoto in estetiko ter zunanjo učinkovitostjo francoskih preprostih in cenjenih izdaj, v katerih leži velik del razloga za domačo in svetovno popularnost franc. knjige. Ob vezanih primerih kakega Larousse ali ob krasnih pergamentnih, do zdaj izšlih zvezkih »Encyclopédie Française« ugotovi,

kako visoka je sodobna francoska solidna književna umetnost, ki jo pri nas malo poznamo. Iz oddelka, kjer so razstavljena enciklopedična dela raznih vrst, je čutili ogromno silo francoskega duha za sintetično ustvarjanje. Reprodukcijske in neimenovanih in neimenovanih umetnikov kažejo visoko kakovost Francozov v tej vrsti tiska.

Oddelke znanstvene književnosti nam kaže krasen izbor medicinskih del, leksikonov, najrazličnejših zemljepisnih, prirodoslovnih, zgodovinskih, literarno-zgodovinskih, socioloških, denarstvenih, glasbenih, diplomatičnih, strateških priročnikov iz francoskega, delno iz vseevropskega področja. Nam, ki smo pri študiju bili in smo še žal preveč navezani zgolj na nemško, kolikor toliko omejeno znanstveno književnost, se ob tem izboru odpira pogled v bogastvo francoske znanosti. Ni dvoma, da bo prav ta oddelke na razstavi rodil najkoristnejše sadove.

Lepa književnost na razstavi kaže pestro vrsto francoskih sodobnikov v njihovih zadnjih delih. Srečujemo Mauriac, Valérya, Claudela, Gidea, Monthéranta, Miomandrea, Mauroisa, Cocteaua, Moranda, Thibaudeta in sto drugih. Roman, poezija, esej, zgodovinska in romanizirana biografija leže pred tabo v pestrem vsebinskem in oblikovnem mozaiku. Med sodobnimi deli je nevsiljivo pomešanih nekaj izdaj francoskih klasikov, med izvirniki nekaj najboljših prevodov, ob katerih vidimo, da francoski duh kljub svoji vsestranski tvornosti ni brezbržen za bogatenje po drugih književnostih in stvaritvah. Razumljivo je, da ima prav ta oddelke največ kupcev.

Zase je omembe vreden oddelke verske literature, kjer vidimo lepo ljudsko izdajo »Novega zakona« v zvezkih in ob nešteti primerih iz verske filozofije krščanskega družboslovja, moralke, apologetike in esestik spoznamo, kako francoski katolicizem koraka v eni vrsti z drugimi panogami književnega ustvarjanja.

Razstava, ki je prirejena v najbrž najprimernejšem času, kar ga od povojnega zbliževanja med Francozi in slovenskim narodom pomnimo, je lepa manifestacija kulture in duha v času, ko se narodi skušajo ne zbliževati na področjih, kjer so si vsi ljudje najbolj sorodni, marveč drug drugega osvajat s pritiskom in nasilno ideologijo. Zato smo Slovenci Franciji za to razstavo še zlasti hvaležni.

Nenavadna prisega mladih potepuhov

Maribor, 10. junija.

4 mladi potepuhi iz Maribora v starosti od 6 do 15 let so dali že nekajkrat našim obmejnim organom opravo. Fantiči so se namreč že dvakrat poskušali prekrasti čez mejo v sosednjo državo. Dvema je to enkrat že uspelo, pa sta bila onkraj meje aretirana ter poslana nazaj v Maribor. Pri tretjem poskusu pa je uspel beg čez mejo vsem štirim. Onkraj meje so si junaki pripeli na prsi kljukaste križe ter so marširali proti Gradcu, kamor so res dospeli. Ko pa

so po graških ulicah beračili, jih je strogo oko postave izsledilo. Nič niso pomagale prošnje, morali so nazaj čez mejo. Na obmejnem komisariatu v Mariboru so jih čez noč zaprli ter jim nekoliko ustrojili zadnji plat. Ker pa so videli, da imajo opravka z nepoboljšljivimi grešniki, ki bodo uporabili prvo ugodno priložnost, da se zopet podajo na potepuško pot ter smuknejo čez mejo.

so jih izpustili, sedaj pa so na obmejni policiji radovedni, če bodo mladi fantalini svojo besedo tudi držali.

315 mladih dunajskih Judov potuje v Palestino

Nemci bodo poslali vsak mesec poseben vlak judovske mladine v Palestino

Maribor, 10. junija.

Danes zjutraj so imeli na mariborskem glavnem kolodvoru nenavadne goste. Prispel je okrog pete ure zjutraj poseben vlak s samimi dunajskimi židi, ki so dobili od Nemcev dovoljenje za izselitev v Palestino. Bila je to sama mladina, v starosti od 16 do 25 let. Starejši ne dobe dovoljenja za izselitev, ostali morajo kot neki poroki za premoženje, ki mora ostati v Nemčiji. Dosedaj niso puščali Nemci čez mejo nobenega žida. Zaradi tega je ta transport vzbujal veliko zanimanje, ki je bilo tudi povsem upravičeno. V vlak je bilo vsega skupaj 315 mladih ljudi, od tega 50 deklet. Vsem se je videlo, da pripadajo boljšim slojem. Največ je bilo visokošolcev, nekaj srednješolcev, precej odpuščenih mladih zasebnih uradnikov, absolviranih juristov in pravkar doštudiranih zdravnikov. Bila je to mladina iz najbogatejših dunajskih rodbin, ki je do prevrata dominirala v dunajskem življenju, v gledališčih, plesnih dvoranah in barih. Na njihovih kovčegih se je videlo, da so ti mladi ljudje potovali pred prevratom v vse evropske države ter so se ustavljali v najbolj luksuznih hotelih. Na kovččkih

so bile prilepljene etikete hotelov iz San Moritza v Švici, iz Nice, Pariza, Budimpešte, Prage. Sedaj so se morda prvič v življenju vozili v tretjem razredu, natrpani na tesno, kakor sardine v skatliji. Niti pare niso smeli vzeti s seboj denarja iz Nemčije. Preiskali pa so jih do kože. Dva dni je trajala preiskava na Dunaju, predno so pustili transport naprej. Stiri ure so jih potem preiskovali še organi Gestapo v Špilju, kjer so jim vnovič razmetali kovčge, odparali od copat podplate, preiskali vso obleko, tako da je vlak, ki je bil najavljen v Mariboru za eno uro, prispel šele ob petih. V Špilju je moralo iz vlaka še 35 oseb, ki niso imele poitnih listov v redu. Poslali so jih nazaj na Dunaj. Izseljevanje te židovske mladine organizira in financira mednarodna cionistična zveza. Za ta transport je dala cionistična zveza 5000 funtov (skoraj polgred milijon dinarjev). To lepo vsoto je predstavljala ček, ki ga je imel mladi vodja transporta pri sebi ter ga bo vnovič v Solunu. Transport gre preko Zagreba, Beograda, Skoplja in Djevdjelije v Solun, od tam pa naprej z ladjo v Palestino. Baje bo prišel sedaj vsak mesec tak transport židovskih Palestincev iz Nemčije.

Doživljaj Mariborčanov na ljubljanskem velesejmu

Maribor, 10. junija.

Za ljubljanski velesejem je letos v Mariboru veliko zanimanje. Zlasti je vzbujala pozornost razstave »Cesta« ter kongres o cestah, ki pa je Stajerem prinesel zopet grenko razočaranje. Ko vidijo, da se daje zopet prvenstvo cestnim gradnjam na drugem bregu Save, dočim bi bilo treba že iz prestižnega razloga zlasti na severni meji v prvi vrsti začeti z velikimi javnimi deli. Pa o tem drugi, danes samo o doživljaju, ki ga je imela skupina Mariborčanov na velesejmu. Mariborčani so se pripeljali z mestnim avtomarom ter so si z zanimanjem ogledovali velesejem. Seveda so bili tudi kuponi njihovih vstopnic spravljani, da bodo prišli v nagradno žrebanje, s katerim bo razdelila uprava velesejma med obiskovalce lepe dobrote. Niso pa vedeli, oziroma nihče jih ni opozoril, da morajo vstopnice shraniti, ker samo na podlagi vstopnic dobe v srečnem slučaju izžrebano nagrado. Ko so se vračali z velesejma, jih je pri vhodu ustavilo troje ljudi — en uradnik in dva velesejska gasilca. Ker so videli, da so Mariborčani prišli z avtomarom, so jih prosili, naj jim izročijo vstopnice, češ da jih rabijo za nekatere obiskovalce, ki so prišli z železnico ter so vstopnice izgubili, brez njih pa nimajo pravice na brezplačno povratno vožnjo. Mariborčani so jim seveda velikodušno poklonili vstopnice; šele pozneje, ko je bilo že prepozno, so izvedeli, da bi jih morali obdržati zaradi žrebanja. Uvideli so, da jih nastavljeni velesejska niso rabili za uboge železniške popotnike, temveč za sebe, da bodo lahko oni dobili izžrebane dobrote. Prav verjetno je, da so bile tudi drugim obiskovalcem velesejma na podoben način izjavljene vstopnice. Uprava velesejma bi dobro napravila, če bi takšno zadevo preiskala. Imena prizadetih Mariborčanov so ji na razpolago.

Naročajte Slovenski dom!

Novo remek delo slavnega režiserja milijonskih vefilmov **Cecil B. de Mille-a**
Vojni in ljubezenski film divjega zapada **Buffalo Bill** (Avantgarda)
iz najburnejše dobe ameriške zgodovine
Kino Matica 21-24 V gl. vl. Gary Cooper in Jean Arthur **Znižane cene!**

Kjer je v družini pekel...

Žaloigra o uboju očima pred velikim senatom - Sodba 3 leta

Ljubljana, 11. junija.

Po kratkem presledku se je včeraj dopoldne ob 9 sestal znova veliki senat, ki ga tvorili sodniki okrožnega sodišča: g. Ivan Kralj, kot predsednik ter kot sodniki gg. Ivan Brelhi, Fran Kovač, Rajko Lederhas in Joža Kokalj. Pred njimi se je kot v filmu razpletala žaloigra podeželske družine, v kateri je vladal že leta in leta pravi pekel zaradi terorja in nasilja gospodarja.

Luka Merkun, gospodar v Spod. Dupljah, občina Križe pri Trzinu, se je vnovič l. 1918, poročil z Marijo Hkavc, ki mu je k hiši prinesla še 9 letnega sinčka Jakoba. Sprva je vladala v hiši sreča in sloga. Čez nekaj let pa se je stari gospodar vdal pijaci in demon-alcohol je napravil v družini pravi pekel, kjer so vladale neznozne razmere ter je stari Luka kot nasilnež družini delal velike preglavice in iskal povsod povod za kreg in prepir. Žena je morala dostikrat pred njim bežati. Pa Luka ni dal miru samo družini, nadležoval in grozil je tudi sosedom. Takoj je bil pripravljen na pretep.

Pastorek Jakob se je izučil čevljarstva. Od mladega je bil varčen, marljiv in miren. Tudi njegova telesna konstitucija kaže, da tak človek ni zmožen najhujšega zločina — umora. Sprva je Jakob stanoval drugod. Gospodar Luka pa ga je zvalil, da je prišel k njemu stanovat. A Luka tudi njemu ni prizanesel. Jakob je drugače neizrečeno ljubil svojo mater in jo varoval pred nasilnostmi pijanega očima.

Bilo je usodno jutro 7. maja letos. Že ponoči je vinjeni gospodar rogovilil in delal velik kraval po hiši. Zjutraj je znova začel. Kuhali si je sam žgance. Stal je pri štedilniku in hudo zmerjal jokajočo ženo. Ko je Jakob prišel e sinčkom v kuhinjo, ga je Luka psoval in zmerjal. Sina je to raztogotilo in razburilo. Tekel je gori v sobo po krušni nož in stopil k štedilniku. V

trenutni razburjenosti je 28letni Jakob z nožem očima dvakrat sunil zadaj v hrbet. Na desno in levo stran pod 11 rebro je napravil z nožem dve hudi rani, bila so poškodovana jetra, ledvice, žolčni mehur in celo rebro je bilo zlomljeno.

Po dejanju je Jakob odšel z doma in se vrnil vseh potir in zmučen proti večeru domov. Orožniki so ga odvedli nato v zapor.

Državni tožilec g. Fran Sever je včeraj čevljarkega pomočnika Jakoba Hkavca obtožil najhujšega zločina umora po § 167-I k. z.

Obtoženec je na včerajšnji razpravi skesan in odkrito priznal dejanje, ni se čutil krivega, češ da je dejanje napravil v hipni razburjenosti in duševni zmedenosti. Obtožnica je branil odvetnik dr. Voršič. Zaslisane priče so opisale pokojnega Luko Merkuna kot zelo nasilnega in prepirljivega človeka. Soseda je nekoč peval: »Oba nista nič vredna. Nabasal bi karabinko in vaju ustrelil«.

Državni tožilec je vztrajal pri obtožbi in jo utemeljeval tako, da je obtoženčevo dejanje kvalificirati kot umor (§ 167-II k. z.).

Branilec dr. Voršič je v daljšem govoru očrtal neznozne družinske razmere in zavzel stališče, da je treba v skrajnem primeru dejanje označiti kot uboj, ker obtoženec ni imel namena očima umoriti, le naključje je hotelo, da je bil oči zaboden na dve tako nevarni mesti.

Velik senat je osvojil branilecovo stališče in je Jakoba Hkavca obsodil zaradi zločina uboja po § 178-II k. z. na 3 leta ječe in v 2 leti izgube častnih državljskih pravic. V kazni se mu je vstrel preiskovalni zapor od 7. maja naprej. Razprava je trajala dobre 3 ure.

14

Andrew Smith:
Bil sem delavec v Sovjetski Rusiji

»Okoli enajstih sta prišla dva človeka na sanah iz tovarne. Eden od njih, Peter, je moral po očeh imeti kakih petindvajset let. Na glavi je imel umazano čepico, na sebi ruhaško, ki je morala nekaj biti blešča, nosil je harmonikaste hlače, na nogi pa je imel valenke (klobučevinate škornje) brez podplatov. Drugi, Vladimir, človek kakih štiridesetih let, je bil oblečen dosti boljše in v bolj čisto. Cez ravenke je imel lepe gumijaste škornje. Zložili smo prtljago na sani in se odpravili na triurno potovanje po Moskvi. Treslo in premetavalo nas je tako silovito, da se mi je včasih zdelo, da že letim na cesto. Med vožnjo smo imeli na pretek časa za nadvse zanimiv razgovor.

Peter, ki se je zdel, da je razumejši od njiju, je silil prijatelja, naj me vpraša, odkod prihajam. Bila sta navdušena, ko sta dognala, da govorim gladko rusko, čeprav sem Amerikanka. Peter me je izpraševal:

»Kaj si prišla sem?«
»Zapustila sva Ameriko, ker ni bilo dela in ker je zaradi tega življenje tam težavno,« sem mu odgovorila.

»Net, jeto nje vjerno! Jeto nje vazmožno! Ne, ne, to ni res, to ni mogoče,« je ugovarjal, »kako je potem mogoče, da nosiš tak krasen ko-

žuh, če pa nisi imela dela! In odkod potem lepa obleka, ki jo nosiš! Ne razumem, kako morete vi Amerikanci imeti tako srečne obraze in tako zdrav videz —«

Odvrnila sem izpraševalcu, da je moja obleka ponošena in poceni in sem mu dejala:

»Hočemo vam tu v Rusiji pomagati, da postavite na noge socializem.«

»To je norost!« je vzkliknil. »Kako bo človek zidal socializem na prazen želodec? Če pogledaš, kako ravnaajo pri nas z delavci, se je bati, da ne bomo nikdar prišli do socializma.«

Ta trenutek je v razgovor posegel Vladimir:

»Kako more mlad človek, kakor si ti, govoriti take reči? Saj ni treba drugega, kakor da si član Komsomola, pa boš imel boljše hrano in boljše življenje.«

»Tudi to je norost!« je odvrnil neukrotljivi Peter. Povej mi, prosim, kaj dobe komsomolci? Zborovanja, zborovanja in spet zborovanja po cele noči in potem jim ne ostane drugega, kakor da se porazgube s praznimi želodci. Vse ugodnosti požre nekaj malega lizunov in miljenčkov, predvsem fletnih deklet. Drugi naj delajo naprej in si bolj in bolj zdargavajo trebuh. Nikdar ne boš dosegel, da bi se jaz pridružil tem ljudem!«

Vladimir se je obrnil k meni in skomignil z rameni:

»Glejte, to so nazori, proti katerim se moramo borovati. Takih ljudi nas je bolj strah kakor kapitalistov. Na tisoče in tisoče je mladih ljudi, ki govorijo kakor Peter. Ne moremo jim dopovedati, da morajo delati za socializem. Nočejte!«

Peter se je nagnil k meni in mi pomenljivo namežiknil:

»Za božji čas, državljanka, povej mi, kako bi mogel čez mejo. Šel bi kamorkoli, samo da bi mi ne bilo treba več ostati v tej prekleti Sovjetski Rusiji.«

Kot zvesta članica stranke sem morala po dolžnosti braniti sovjetsko državo. Zagotavljala sem mu, da zunanaj ne bo dobil drugega kakor nezaposlenost in nakaznice za kruh.

»Torej pojdem tja, kjer dele nakaznice za kruh,« je dejal zagrinjen. »Ta kruh ne more biti slabši kakor tisti, ki ga dajejo nam delavcem v Sovjetski Rusiji.«

To me je zadelo v dušo. Ugovarjala sem mu:

»Ne smeš tako govoriti, tovariš. Stoji med komsomolce in brani Rusijo, ki je edina prava domovina delavcev.«

Solze so mi silile ob njegovem govorjenju v oči.

Peter je grenko ugovarjal:

»Braniti Sovjetsko Rusijo! Kaj pa branim? Morda tole?«

Pokazal je svoje razcunjene hlače. Potem je nadaljeval:

»Čemu bi podpiral državo, kjer ni drugega kakor siromaštvo in kjer umiramo od gladi?«

Ta trenutek smo prišli na cilj. Vladimir je ekušal vse skupaj

poravnati in zabrisati spomin na bridko Petrove besede. Začela sta nisti zaboj, kovčge in kose pohištva v novo stanovanje.

Ko smo stopili v stanovanje, je Peter vprašal:

»Koliko vas bo stanovalo tukaj?«

»Samo jaz in moj mož!«

Strme je vzkliknil:

»Samo dva človeka za toliko sobo!«

Eh, vi tuji, vam je dobro! Moj oče je padel za revolucijo, kaj smo s tem pridobili? Šestdeset nas je naltaljenih v prostoru kakor je ta. Pripovedujejo nam, da je pod carji ruski narod prebival med živino. Toda prasci, krave in kokoši so vsaj zdrave živali, mi pa moramo zdaj živeti med bolniki. Eni imajo sifilis, drugi jetiko. Vsi so pokriti z mrčesom in z nesnago. Vsi skupaj smo naltaljeni v eni sami sobi, dihamo samo en zasmrjen zrak in imamo na razpolago eno samo stranišče. Prasci so zdaj srečnejši od nas!«

Razmišljanja tega mladega človeka so mi segla v srce, kakor da bi me kdo suval z nožem. Skoraj bi bila pobrala svoje zavoje in spet odšla. Najrajši bi se bila od srma in zmede vdrla v tla.«

Ko mi je žena to pripovedovala, so nama obema silile solze v oči.

Pravila je dalje:

»Vladimir je znova poskušal pomiriti Petra:«

»Nikar se ne ženi tega k sreči, Peter! Saj bo dovolj kruha in stanovanj za vse, kadar bomo zares uvedli socializem.«

A Peter je zavpil:

»Molči! Ne besediči toliko. To pesem sem slišal že toliko neštetokrat, da se mi obrača.«

Banovinska kmetijska šola v Rakičanu pri Murski Soboti

Rakičan, 11. jun.

Prvo šolsko leto na tem na novo ustanovljenem zavodu se začne s 1. oktobrom 1938. Šola je enoletna in traja od 1. oktobra do 31. avgusta. Pouk v šoli podaja učencem zaokroženo strokovno znanje v teoriji in praksi iz vseh panog kmetijstva, predvsem pa iz poljedelstva, živinoreje, sadjarstva in deloma tudi iz vinarstva v takem obsegu, da ga lahko učenci po dovršitvi šole s pridom uporabljajo na domačih posevkih. Vsi gojenici stanujejo v zavodu, kjer imajo hrano in vso drugo oskrbo. Za sprejem so določeni isti pogoji, kakor veljajo za sprejem gojencev v ostale kmetijske šole v Sloveniji. Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let in ne večja od 25 let ter s dobrim uspehom dovršena ljudska šola. Mesečna vzdrževalnina se določi po premoženjskih razmerah prosilcev ter znaša 75 din do največ 300 din.

Prošnje za sprejem (banovinski kolek 10 din) je poslati ravnateljstvu banovinske kmetijske šole v Rakičanu pri Murski Soboti takoj, najkasneje pa do 1. avgusta 1938 in priložiti: 1. kratni list, 2. domovnico, 3. odpustnico, odnosno zadnje šolsko spričevalo, 4. spričevalo o navedenosti pri onih prošlih, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake druge šole, 5. obvezno izjavo staršev, odnosno varuha (banovinski kolek 4 din), da bodo krili stroške šolanja, 6. obvezno izjavo staršev ali varuha (banovinski kolek 4 din), ki računajo na banovinsko ali kako drugo podporo iz javnih sredstev, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domačem posestvu, v nasprotnem primeru pa povrnejo zavodu iz javnih sredstev prejeete zneske podpore, 7. davčno ali občinsko potrdilo o imovinskem stanju, o velikosti posestva in o višini neposrednih davkov pri vseh onih prošlih, ki reflektirajo na znižanje vzdrževalnine.

Pridni sinovi manj premožnih posestnikov pa naj obenem zaprosijo za primerno mesečno podporo pri pristojnih sreskih kmetijskih odbori. O sprejemu se obvesti prosilci pismeno. Vsa nadaljna pojasnila daje na željo ravnateljstvo.

Škocijan pri Turjaku

Delavci čakajo na delo. Lansko leto smo dobili del nove ceste, pri kateri je bilo zaposlenih veliko število delavcev. Novi odep ceste je stal nad 150 tisoč dinarjev in so torej naši delavci zaslužili dobro. Letos se bo delo pri znižanju klanca nadaljevalo malo pozneje. Veliko zaslug za gradnjo ceste in znižanje klanca ima naš župan, ki je tudi v cestnem odboru. Prosimo ga, da se tudi v bodoče potruži, da bodo naši delavci prišli do dela in zaslužka.

Obvestila

Jutri vsi na viški tabo! Dolgo vrsto let je Prosvetno društvo Vič živelo notranje življenje brez kakega večjega javnega nastopa, nekaj let pa je moralo prisiljeno molčati. Zato hoče z jutrišnjim taborom pokazati, da živi kljub raznim oviram, ki so mu hotele uničiti njegov polet, nevzdržno naprej in da je dovolj močno, da doseže čimprej svoje cilje. Vsi udeleženci tabora naj se zbero točno do pol 8 zjutraj na dvorišču Vzajemne zavarovalnice, odkoder krene sprevod proti Viču. Vičani in udeleženci od Brezovice, Dobrove, Horjula in Polhovce grada se zbirajo prav tako do pol 8 zjutraj pred hišo milarno na Tržaški cesti in se potem priključijo Ljubljancem. — Ljubljancem in vsa okolica! Pokažite s svojo polnoštevilo udeležbo na viškem taboru, da imate katoliški in slovenski ponos! Jutri na veselo evljenje na Viču!

Lep prosvetni večer (akademija) Oblastnega odbora Združenja vojnih invalidov, ki bo v sredo, 22. t. m. ob 20 v dvorani Delavske zbornice, obeta biti lep umetniški večer. Priprave za ta prosvetni večer so v polnem teku. Pel bo priznani pevski zbor, priznane solistke in solisti, igral bo orkester vojaške godbe. Recitacije zanimivih pesmi bodo uprizorjene kot slike. Govor-predavanje pa bo posebnim zanimiv po svojih novosti in z narodno-obrambnega atališča. Točen spored bomo objavili pravočasno. Za zdaj le toliko, da rezervirajte vsi, ki ste dobre volje, urico dve za prireditev Obl. odb. voj. invalidov

Od tu in tam

Novi trgovinski razgovori z razširjeno Nemčijo so se morali takoj po priključitvi Avstrije k Nemčiji začeti tudi z našo državo. Ti razgovori naj bi razširili dosedanj jugoslovansko-nemški trgovinski sporazum na pokrajino bivše Avstrije. Razgovori so zdaj končani in novi jugoslovansko-nemški trgovinski dogovor je bil podpisan v Berlinu 4. junija t. l. Imena Avstrije za jugoslovansko-nemško trgovino ni več. Gospodarsko sodelovanje Jugoslavije z Veliko Nemčijo je postavljeno na enotno podlago. Za odnosaje, ki so nastali po priključitvi Avstrije k Nemčiji, veljajo posebno povoljni pogoji. V zvezi s tem je urejen tudi tujski promet ter finančne obveznosti blagovnega prometa. Določbe dosedanjega obmejnega prometa ostanejo tudi v bodoče v veljavi. Mesto dosedanje veterinarske konvencije z Avstrijo, ki je bila izdelana pred 12 leti, pod čisto drugačnimi okolnostmi, naj bi bila zdaj eklenjena nova, razširjena konvencija. Nekatere odredbe stopijo v veljavo šele tedaj, ko bo Nemčija uredila svoje gospodarske odnose z vsemi ostalimi zainteresiranimi državami, kar se bo po vsej priliki zgodilo 1. januarja 1939. Dejstvo, da sta Jugoslavija in Nemčija danes neposredni sosedji, mora samo ugodno vplivati na nadaljnji razvoj medsebojnih gospodarskih zvez.

Uredba o zavodu za državno obrambo je bila objavljena včeraj. Zavod bo ustanovljen pri inspekciji za državno obrambo in je njegova naloga, da daje vojnemu ministru strokovno mnenje o vseh vprašanjih, ki so v zvezi s pripravljenostjo naše vojske za primer vojne. Ta nova ustanova bo imela večje število oddelkov in pododdelkov. Člani bodo redni in dopisni in jih imenuje kralj na predlog vojnega ministra iz vrst znanstvenikov in gospodarstvenikov. Vsi redni člani morajo stanovali v Belgradu, dopisni pa lahko tudi drugod.

Rojstni dan bratov Anta in Stepana Radiča bodo danes na slovesen način proslavili po vseh večjih hrvaških krajih. Ponekod bodo priredili slavnostne akademije, na katerih bodo izbrani govorniki govorili o pomembnosti tega dne za Hrvaško.

Uredbo o narodnih parkih je izdal ministrski svet na predlog ministra za gozdove in rudnike. Za narodni park se po tej uredbi lahko proglasi vsaka pokrajina s posebno naravno lepoto, ali če ima znanstveno ali zgodovinsko važnost ali pa pogoje, da služi uživanju narave ali razvoju turizma. Odlok za proglasitev katerega kraja za narodni park izda ministrski svet na predlog ministra za gozdove in rudnike v soglasju z gradbenim, finančnim in trgovinskim ministrom. Vsi narodni parki so pod posebno državno zaščito in bo v njih prepovedano graditi poslopja, ceste in podobno brez odobritve banske uprave. Narodne parke bodo nadzorovali posebni oddelki za gozdove in rudnike pri banskih upravah, vrhovno nadzorstvo pa bo imelo ministarstvo. Pri banskih upravah bodo ustanovljeni posebni odbori strokovnjakov za zaščito narave. Za vse prestopke proti predpisom te uredbe so vpeljane tudi posebne kazni od 1500 do 10.000 din.

Pogajanja za zgraditev treh novih tovarn celuloze so se začela v Belgradu. Ena teh treh tovarn naj bi se zgradila v Sloveniji, druga v Gorškem Kotaru, tretja pa v Bosni. Pred nedavnim so ukinili vsak izvoz celuloze iz bivše Avstrije in se je zaradi tega pojavila nujna potreba po zgraditvi novih tovarn za celulozo. Posebno velika potreba po celulozi je zlasti tudi v Italiji in Franciji.

Za 33 vasi šibeniškega in kninskega okraja že več časa grade vodovod. Dela zelo lepo napredujejo in domnevajo, da bodo končana vsaj do leta 1940. Največja težava je seveda spet denar. Vendar imajo pri graditvi omenjenega vodovoda s krediti še precej sreče. Prav pred kratkim je bila odobrena nova vsota 1.800.000 din za položitev vodovodnih cevi od Midena do železniške postaje Perkovič-Slivno. Celotni kredit, ki je za ta dela na razpolago, znaša 4 milij. din., dalje bodo porabili 1 milij. din za ureditev cest in odkup zemljišča. Vsa dela bodo stala okoli 22 milijonov dinarjev, porabili pa so do zdaj za cevi in izkopavanje 14 milij. din.

Sestanek pomorskih delavcev je bil pred dvema dnevi v Splitu. Udeležili so se ga pomorščaki z vseh ladij, ki so bile ta dan vsidrane v splitskem pristanišču. Izvolili so poseben odbor, ki naj bi izdelal kolektivno pogodbo in vodil vsa pogajanja med pomorskimi delavci in zastopniki delodajalcev. Dan, kdaj bodo to kolektivno pogodbo predložili, še ni določen. V omenjenem odboru so zastopniki vseh skupin.

Novo reprezentativno palačo banske uprave bodo zgradili v Splitu. Začasa svojega zadnjega bivanja v Splitu je imel predsednik vlade dr. M. Stojadinović konferenco s predstavnicami splitske banske uprave glede graditve nove banske palače. Tedaj je tudi obljubil svojo pomoč, da dobi mesto Split reprezentativno palačo banske uprave, kjer naj bi bile v bodoče tudi vse mednarodne konference. Obljubil je tudi, da bo v kratkem poslal strokovnjake v Split, da na kraju samem prouče vprašanje graditve te palače. Te dni je res prišel iz Belgrada s tem namenom dr. Aleksander Gjorgjevič, ki je že imel sestanek s takojšnjim banom in nekaterimi drugimi vplivnimi osebnostmi. Ob tej priliki proučujejo tudi vprašanje zgraditve nove palače Državne hipotekarne banke. Med palačo banske uprave in Drž. hip. banko naj bi bila zgrajena v slogu stare dalmatinske hiše banova rezidenca.

Železno livarno bodo še letos začeli graditi v Sisku. Poleg livarne bo stala tudi topilnica, visoka peč, velike stanovanjske hiše in razna skladišča. Tako, ko bo livarna dograjena, bo zaposlenih okoli 100 delavcev.

Društvo ločenih mož imajo v Senti. Zdj napovedujejo, da bo priredilo še ta mesec originalno zabavo, nekako svojevrsno komedijo. Na prireditvi bodo imele letos izjemoma pravico priti tudi ločene žene. Pravijo, da bodo ob tej priliki ustanovile tudi svoje društvo ločene žene. Spored predstave, ki jo bodo ta mesec priredili, bodo izvajali ločenci obeh spolov. In baje vlada za to predstavlo izredno veliko zanimanje. Vse mogoče stvari govore o njej, oglašajo pa so vsi v tem, da je predstava res originalna. Nekateri pa vzdihujejo: Blagor Sentčanom, ki nimajo drugih skrbi!

Zanimivo društvo imajo tudi v Petrovgradu. Društvo si je dadelo ime »Novi pozdravi«. Drži pa se teh-le načel: Pri pozdravi se ni treba odkrivati, slati rokavice, izgovarjati se pozdravom »klanjaj se«, »poljubljam roko«, »sluga pokore« itd. Poleg tega morajo člani društva »Novi pozdravi« prihajati na vse predstave in prireditve, če so še tako svečane, v navadnih obleki, na pleščitih pa si smejo članice tega društva same izbrati plesalca. Društvo je staro že tri leta. Na letošnjem rednem obnem zboru je bilo ugotovljeno, da število članov neprestano raste.

Polovični umetniki

Vsega pa res najdeš v našem mestu: na periferiji družin, ki se ukvarjajo s poljedelstvom, takih, ki prevajajo s čolni razne stvari iz kraja v kraj, delavcev, uradnikov, revežev in bogatinov, brezposelnih in takih, ki od samih opravkov in razmišljanja že ne vedo, kje se jih drži glava. Na ljudi naletiš, ki se ne bavijo s prozaičnimi meščanskimi poklici, ampak so svoje življenje in delo posvetili umetnosti. Nekateri (ti so sicer bolj redki) se preživljajo s pisateljevanjem in pesnikovanjem, drugi s kiparstvom, tretji z glasbo. Dobiš pa tudi manj srečne može, ki se pred javnostjo ne morejo izkazati z umetniško legitimacijo. Takih je dandanes v Ljubljani iz dneva v dan več. Pa se še kar za silo tolčejo skozi življenje.

Pa raznih predmetnih lokalnih srečaš zvečer ljudi, ki za silo razbijajo po razglašenem klavirju. Prastari »slagerji« jim drobne izpod okornih prstov, »valencije« lahko še elišiš in »donno Claros«. Po končanem koncertu pa se dvignejo in stopijo k bližnjim mizam, kjer jim gostje, ki so potrpežljivo poslušali, vržejo v klobuk kak drobica ali pa jim ponujajo kozarec vina. Ti reveži nimajo lahkega življenja; marsikdaj morajo od vinjene družbe slišati kakšno pikro. Drugi »godbeniki« te vrste so večinoma cigani; šele prav v zadnjem času so jim začeli delati konkurenco »arije«, večinoma Hrvati. Ti jo primahajo v manj vidne lokale s citrami pod pazduho, molče sedejo in zaigrajo dve ali tri poskočne. Poberejo »prostovoljne prispevke« za godbo, se dvignejo in odrinejo drugam po zaslužku. Ljudje so se teh muzikantov že naveličali ter jim dajejo le še z nejevoljo. Ti ljudje se večinoma že nekoliko poskušajo tudi »na ven« ponašati umetniško. Daljšo grivo si pušajo, v gumbnico »si zati-

kajo« nagelček, vedejo se »izobrazeneje«. Pa še nekaj drugih »polumetniškov« poznajo naši lokali. To so razni »upodabljalci umetniki«. Ta ti izdelata lesena konjička ali kipez iz gipsa, oni napravi iz voska narsce, vsak poskuša, kako bi prišel do kakšnega dinarja.

Najznamenitejši in najvidnejši pa so vsekakor »slikarji«. To so večinoma diletantje, ki znajo slikati prav toliko, da je nos podoben nosu, hiša hiši, oblak oblaku, drevo drevesu. Velikih umetniških pretenzij nimajo. Svoja »platna« prodajajo po prav nizkih cenah. Se vedno dobe kakšno preprosto ženko, ki ji znajo tako prepričevalno govoriti, da jim nazadnje le odkupi »umetnino« za nekaj kovačev. Podoba je, da v Ljubljani te vrste ljudem posli še kar nekako cveto. Zadnje čase prihajajo od vseh strani. Največ je Bosancev in Dalmatincev. Seveda njihovo življenje ni sijajno. Razočaranja in skrbi poskušajo utopiti v obilni pijanci. Često sedejo v zakotno gostilno, pijo in pojo tako dolgo, da zapravijo do zadnjega dinarja. Danes gosti eden, jutri drugi. Potem pa odrinejo domov, v kakšno predmestno sobico, ležejo ter prespijo »moralnega mačka« in počakajo nove inspiracije, ki bi jih utegnila z nekaj kovači za prvo silo spet postaviti na noge. Zadnje čase se je tem Bosancev in Dalmatincev pridružilo še tudi nekaj domačih diletantov, toda junjaki so večinoma ekskluzivni ter se razumljivo le med seboj. Često se združujejo v družbi z družini »preprogarji«. Vino teče, oni pa pojo svoje sevdalinke ter se junajajo pri pijanci, ki jim pomaga pozabljati na svojo vsakdanje življenje in na skrbi, s katerimi si v treznem stanju morajo neprestano beliti glave.

Zanimivosti z letošnjega velesejma

Pri smotreni organizaciji letošnjega velesejma, ko opazimo po vseh paviljonih red in enotnost, je vse polno zanimivosti in novih izložb, katerih do danes še nismo opazili. Naše peke bodo zanimala parne peči in pekovski stroji lastnega proizvoda. Lastniki izdajajo v nakladi 6000 kosov lasten časopis: »Pekovska peč, stroj in orodje«.

Nova industrija je zrasla v Mengšu: Jugofile, dr. z. o. z., ki zaposluje po približno polletnem obratovanju že 22 delavcev, izdeluje tehnične, sedlarske, izolacijske filce, podloge za linoleum, ki pridobi na ta način trikrat na svoji vzdržnosti. Filci so po kakovosti iz volne, zajete dlake, goveje in kozje dlake, v ceni od 20 do 300 din za kvadratni meter. Odkemalca ima tvornica na našem jugu, v Zagrebu in Belgradu, oglašili pa so se zainteresirani tudi iz Italije.

Tudi v izdelovanju lesenih igračk in lutk beležimo novo obrt, ki jo je ustvaril banovinski tečaj v Vidmu-Dobrepolju. Po komaj trimesnem obstoju izdeluje ženski oddelk erčane lutke, prave narodne noše z glavicami lastnega izdelka. Narodne noše so točna kopija pravih narodnih noš. Lutke izdelujejo ženske, lesene igračke prav prikupne oblike pa izdelujejo moški.

Med množico razstavljenih avtomobilov najrazličnejših znamk smo opazili avto z Dieselmotorjem, ki predstavlja, kot pravi opis, današnje najcenejše vozilo na svetu, ki porabi na 100 km le 7 litrov nafte v ceni 19.60 din. Zanimivost med motorji je majhen enosedezni motorček z vdelano masinerijo v zadnjem kolesu v teži približno 30 kg. Vozilo izgleda kot močnejše navadno kolo, poraba goriva je poldrug liter na 100 km. Motorček je predviden predvsem kot prevozno sredstvo za malega človeka, ki ima do svojega poslovnega lokala ali obrata več kilometrov pota. Cena je primerna.

Razstavljeni so prvič v Jugoslaviji priklopni vozovi za tovorne avtomobile za najrazličnejše težje. Tvrda izdeluje z dobavnim rokom štirih tednov tudi priklopne vozove z dvigalno napravo za izpraznjenje tovora z dveh strani.

Opazni nosilci sistema Umek, prijavljeni v patentiranje, bodo v veliki meri zanimali stavbenike. Stvar je čisto preprosta, izredno uporabljiva za strepe in ima še eno prednost, da so stropi e temi opaznimi nosilci do 20% lažji od onih iz opečnih stropnikov, prihranek stroškov pri raznih vrstah stropov pa se giblje med 5 do 20% celotnih stroškov za železobetonski rebrastr strop z ravno spodnjo ploskvijo.

Novost pri vozovih predstavljajo gumasta, z zrakom polnjena kolesa pod jeklenim ogrodjem z nosilnostjo od 700 do 8000 kg. Vozovi te vrste varujejo vprežno živino in se z lahkoto gibljejo po še tako slabem terenu in predstavljajo tako veseplošen prihranek.

Iz športne krošnje

Širom po Veliki Nemčiji. V četrtlek so startali v Berlinu najboljši nemški kolesarski dirkači za veliko cestno dirko po Veliki Nemčiji. Celotna proga, ki je razdeljena na 15 etap, je dolga 3777 kilometrov. Tudi te nemške dirke se udeležijo najboljši inozemski kolesarski dirkači, tako Francozi, Belgijci, Italijani, Danci in Švicarji. Start je bil 9. junija v Berlinu, kjer bo 25. junija tudi cilj. Dirkači imajo prosta samo dva dneva, in sicer 14. ter 21. junija.

Louisova priprava za Schmelinga. Od 19. junija 1936, ko je Maks Schmeling knock out premagal črnega bombardierja Joe Louisa, je Louis nastopil v ringu petnajstkrat in tudi petnajstkrat zmagal. Bivšega svetovnega prvaka Sharkeya je premagal v tretjem krogu k. o. Nato je še l. 1936 k. o. premagal Al Ettoreja, Brescio in Simmsa. V letu 1937 je v prvem krogu k. o. potolkel Ketchella, dva dni kasneje pa tudi v prvem krogu Thompsona. Za temi so prišli na vrsto Janes (po točkah), Pastor (tudi po točkah), Brown (k. o. v četrtem krogu), Seal (k. o. v prvem krogu), Chong (k. o. v petem krogu). Pred letom dni je Louis v osmem krogu k. o. odpravil dotedanjega prvaka Braddocka. Proti Angležu Tommyju Farru pa je letos komaj zmagal v 15. krogu po točkah. V zadnji svoji borbi pred 22. junijem je Louis premagal k. o. izbornega Thomasa. V dobrem tednu se bosta Louis in Schmeling srečala že drugič. Amerikanci smatrajo to srečanje za največjo športno atrakcijo letošnjega leta v Ameriki.

Gradjanski gre v Avstralijo. 16. t. m. odpotuje Gradjanski iz Zagreba preko Marsella na nogometno turnejo v Avstralijo. Gradjanski bo tekmo svojega bivanja v Avstraliji odigral 12 do 14 tekem z najboljšimi avstralskimi klubi. Gradjanski ne bo mogel na pot s svojim kompletnim ligaskim moštvom, ker so nekateri igralci zaposleni pri raznih podjetjih in ne morejo dobiti tako dolgega dopusta. Gradjanski si bo za turnejo izposodil nekatero igralce drugih klubov. Včeraj je Gradjanski dobil v Zagreb tudi ček s 300 funti (70.000 din) in vozovnice za 16 igralcev. V teku današnjega dne bo Gradjanski tudi definitivno odločil, katere igralce bo vzel v Avstralijo in o tem obvestil tudi jugoslovansko nogometno zvezo.

Poravnajte naročnino!

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometriski stanje	Temperatura v °C	Relativna vlažnost v %	Oblakost	Veter (smernost, jakost)	Pada-vine (mm)	Vrsta
Ljubljana	763.6	27.0	14.6	74	7	0	—
Maribor	762.4	25.8	14.0	80	5	NW ₁	—
Zagreb	765.4	29.0	13.0	80	0	0	—
Belgrad	765.4	29.0	17.0	70	0	SE ₁	—
Sarajevo	766.4	29.0	11.0	90	0	0	—
Vis	764.1	25.0	20.0	60	2	S ₁	—
Split	763.8	32.0	20.0	40	0	0	—
Kumbar	762.7	28.0	20.0	40	0	NW ₁	—
Rab	763.9	27.0	21.0	40	0	S ₁	—
Dubrovnik	763.2	28.0	16.0	50	0	NE ₁	—

Vremenska napoved. Deloma oblačno in spremenljivo vreme.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes. Včeraj je bilo iz noči do 9.40 lepo in jasno vreme. Ob 9.50 se je pričelo oblačiti, vendar pa je ostalo do 13.30 večinoma jasno. Popoldne je oblačnost naraščala in je parkrat padlo nekaj kapljic dežja. Zvečer in ponoči je bilo deloma oblačno.

Koledar

Danes, sobota, 11. junija: Barnaba.
Nedelja, 12. junija: Sv. Trojica.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrseva cesta 43; mr. Trnkoczy, Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

Gospod župan dr. Jure Adlešič se bo vrnil iz Amerike v Ljubljano v nedeljo ob 19.05. Pozivamo vse člane MJRZ, da se v čimvečjem številu udeležijo sprejema g. župana. — Odbor MJRZ.

Sprejemni izpiti za I. razred na I. dr. realni gimnaziji (Vegova ulica). Prijave, naslovljene na ravnateljstvo in opremljene z 10-dinarskim kolonom, se bodo sprejemale v ravnateljski pisarni 20.—23. popoldne. Priložiti je treba krstni list in izpričevalo osnovne šole. Pripuščeni bodo učenci, rojeni v letih 1925—1928. Izpiti bodo 24. junija. — Ravnateljstvo.

Odkritje Adamičevega spomenika v Vegovi ulici bo drevi točno ob pol 7 uri v parku pred Glasbeno Matico. Emil Adamič je eden najplodovitejših naših skladateljev in za razvoj pevskega življenja si je stekel on neveljnih zaslug. Takoj po odkritju bo koncert Hubadove pevke župe, na katerem se bodo izvajale izključno le Adamičeve skladbe. Nastopi mladinski zbor II. meščanske dekleške šole v Ljubljani in 11 v Hubadovi župi včlanjenih zborov. Prostor pred Glasbeno Matico bo omejen s kulisami, sedeži so postavljeni v Vegovi ulici pred fasado Glasbene Maticice in pevec nastopajo na terasi pred Matičnim poslopjem. Vstopnice se bodo tekotom dneva v knjižarni Glasbene Maticice, od 6 ure dalje pa na slavnostnem prostoru, in sicer posluje ena blagajna na spodnjem koncu Vegove ulice pri univerzi, druga pa na zgornjem koncu Vegove ulice v višini poslopja bank Slavije. S stranskih ulic ni dostopa na slavnostni prostor. Občinstvo vabimo, da v velikem številu obišče odkritje in koncert in s tem počasti spomin blagopojnega slovenskega skladatelja Emila Adamiča.

Ruska Matica priredi v torek, dne 14. junija, v prostorih b. hotela Tivolija, ob 20 predavanje dr. Aleksandra Isačenka p. n. »Humor in satira v ruski književnosti. Vstop prost. Vabljeni so vsi prijatelji ruske književnosti.

Bolgarske učiteljske-pevke, ki so pred tedni v Ljubljani in po nekaterih drugih slovenskih mestih priredile odlične koncerte, so poslane ljubljanskemu županu in vsem ljubljancem prav toplo zahvalo, ki jo objavljamo v bolgarsčini in v latinici, da se naša javnost spet prepriča, kako lahko razumemo brate Bolgare. Zahvalno pismo se glasi: »Hor na sofijските učitelki 31. maj 1938 gr. Sofia. Do gospodina kmeta (župana imenujejo Bolgari kmete) Gr. Ljubljana. Uvažamij gospodin kmete, Hort na Sofijските učitelki izkazva lično Vam i čez Vas na graždanie v Ljubljana svoje srdečni blagodarnost, za radušnja i bratski priem, kojito ukazahote na našija hor. Molim Vi, da predadete na vsiški bratia i sestri v Ljubljana našata blagodarnost i da im sopšite, če našeto otečestvo drži široko otvoreni bratije si za bratjsija slovenski narod, respektivno za Ljubljanci, kojito kani na gosti v vsako k vreme. Rodna pesem nas navek ni svrzva. Pretsedatelka Mara Georgijeva, sekretarka Vesela Vitanovač. — Mestno poglavarstvo sporoča javnosti toplo zahvalo bolgarskih sester z enakimi čuvstvi in željami, kakor one nam.

Tivar obleke prispelo, prekrasne nove stvari, cene znano nizke. Sedaj Tivar obleke v vsako hišo, Tivar obleke za vsakogar. Glavna zaloga: Anton Brumec, Ljubljana, Prešernova 54, nasproti glavne pošte.

Cerkvini koncerti bo prihodnji ponedeljek, to je dne 13. t. m., v frančiškanski cerkvi. Začetek je točno ob 20 uri. Spored cerkvenega koncerta je sestavljen iz del domačih in drugih svetovnih literatur, na spored so najlepša tovrstna dela skladateljev: Dolinar, Premrl, Kimovec, Bach, Beethoven, Haydn, Mozart, Cesar Franck, Gounod, Bossi, Abd'Alaco, Reger in Wolf. Spored cerkvenega koncerta pa izvajajo sopranistka Zlata Gjungenac, baritonist Aleksander Kolacik, na orglah prof. Pavel Rancigaj in ljubljanski kvartet. Predprodaja vstopnic v knjižarni Glasbene Maticice; na večer koncerta pa bo poslovala blagajna tudi pred glavnim vhom v frančiškanski cerkvi.

Komorna šola ljubljanskega drž. konservatorija, ki jo vodi prof. Karlo Rupel, ima svoj nastop v ponedeljek, dne 13. t. m., ob četrti na 7 v veliki Filharmonični dvorani. Predvsem opozarjamo na izvedbo Škerjančevega tria, ki se na tej produkciji prvič javno izvaja. Ostali spored je vzet iz Haydnovih in Faurejevih del. Podrobni spored se dobi v knjižarni Glasbene Maticice, stane 3 din in velja kot vstopnica.

Opera šola drž. konservatorija bo imela letos samo en večer, in sicer v ponedeljek, dne 13. t. m., ob pol 9 uri zvečer v opernem gledališču. Predprodaja pri dnevni blagajni v operi, veljajo cene, kakor za dijaške predstave.

Ljubljansko gledališče

DRAMA. — Začetek ob 20.

Sobota, 11. junija: »Ženitev«. Red B.
Nedelja, 12. junija: »Rdeče rožce«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Ponedeljek, 13. junija: Zaprtlo.
Torek, 14. junija: »Lažnik«. Premiera. Predstava pod milim nebom na Napoleonovem trgu. Začetek ob 21.

OPERA. — Začetek ob 20.

Sobota, 11. junija: »Gioconda«. Red A.
Nedelja, 12. junija: »Gorenjski slavček«. Izven. Predstava na čast udeležencev Trgovskega kongresa. Gostujeta J. Gostič in Marjan Rus.

Živilski trg

Ljubljana, 11. junija.

Danes je bilo na živilskem trgu zelo živahno. Mestni uslužbenici so komaj delali red, tak naval branjev in kmetije je bil danes. Posebno jaje je bilo veliko. Za 10 din jih dobiš 15. Piščeta od 14 do 17 din, kure od 20 do 31 din. Prodajajo je do-mačo salto 0.75 do 1.25 din. Večina stvari je z domačih vrlov, korenje, koleraba, karfiola itd. Krompir je iz Novega Sada in Istrije, 4 din kg. Meso ima stare cene. Češen je veliko, a so razmeroma zelo drage 4 do 8 din kg. Tudi jagode že prodajajo. Se ena zanimivost: nikoli ni bilo na trgu toliko ovčjega mesa kakor zadnje čase.

Mednarodni mladinski tabor v Ljubljani

Stanovanjski odsek pripravljalnega odbora se vlnjudo obrača do vseh ljubljanskih prebivalcev, s prošnjo, da čimprej prijavijo sobe, ki bi jih mogli dstopiti domačim ali tujim gostom. Ne odlašajte s prijavi, da bo mogel stanovanjski odsek pravočasno sestaviti seznam prijavljenih sob in deligrati goste po vaši želji.

Prijave se posiljati na: »Stanovanjski odsek za mladinski tabor, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 7«, kjer se sprejemajo prijave tudi osebno in dobe potrebna pojasnila.

Veljava novih potniških vlakov

na progi Ljubljana—Kamnik in Jesenice—Rateč—Planica.

Pričenši od 15. junija 1938, dalje se vozi na progi Ljubljana gl. kol.—Kamnik mesto nov par potniških vlakov dnevno redno. Odhod tega vlaka iz Ljubljane gl. kol. ob 15.12, prihod v Kamnik-mesto ob 16.09. Odhod iz Kamnika-mesta ob 15.10, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 16.02.

Nadalje vozi od istega dne dalje na progi Jesenice—Rateč—Planica nov par potniških vlakov dnevno redno. Odhod iz Jesenice ob 22.31 (z zvezo na belgrajski brzdovlak, ki odhaja iz Ljubljane gl. kol. ob 20.50), prihod v Rateč—Planico ob 23.14. Odhod iz Rateč—Planice ob 6.13, prihod na Jesenice ob 16.55, z vezo na brzdovlak proti Podbrdu in Ljubljani.

Spet bodo naskočili Nanga Parbat

Te dni že pripravljajo letošnja nemška ekspedicijska glavna taborišča pod močeno himalajsko goro, ki je doslej ugonobila (z nosači vred) že svojih trideset ljudi. Spet se bodo pomerili v težkem boju z ledom in skalami odlični alpinisti. Ali jim bo tokrat naskok uspel, ali bodo tokrat končno vendarle stopili na beli vrh, na katerega doslej ni še stopil nihče. Vse svet bo z zanimanjem spremljal to borbo, kakor zdaj deloma že spremlja boj za Mount Everest. Angleški alpinisti so letos naskočili že zelo zgodaj to najvišjo goro pod vodstvom Tillmana.

Tip himalajskega gornika

Norman Collie ga označuje takole: »Če gre kdo v Himalajo ter se hoče meriti s tamkajšnjimi gorami, mora biti hkratu dober plezalec in dober hodec. Njegova častilakomnost se ne sme raztezati samo na vrh in na pot, ki vodi proti vrhu: veselje mora občutovati tudi ob mogočnih dolinah v globini, na golih pobočjih, na ogromnih dimenzijah ledenikov. Njegova podjetnost se ne sme izprijaviti v tem, da bi izvajal z neko fiksno idejo abnormalno gimnastiko na snegu in na skalnih grebenih, sicer se bo izkazal kot bitje, ki je morda telesno dobro razvito, duševno pa je popolnoma zaostal. Če se namerava boriti s težavami in z nevarnostmi, ki preže v skalah in v ledovju, mora biti pripravljen in sposoben v enaki meri biti tip, ki je telesno in duševno enako visoko stoječ. Dolgo večno dobo mora preživeti na ledenih vršacih. Imeti mora izrazit geografski instinkt, jasen in zdrav človeški razum in končno ljubezen do gora, ki presega vse pojme.«

Tehnika prvih himalajskih borcev

Martin Conway in Bruce sta že dolgo časa s svojimi spremljevalci raziskovala goro K₂, ko pa sta se odpravila na Rakapusi, pa nista s svojimi pridobljenimi izkušnjami prišla niti 7000 metrov visoko. Mummery, najznamenitejši gornik svoje generacije, je prišel iz Evrope v Indijo in takoj posegel po najvišjem cilju: podvreči si je hotel Nanga Parbat, Bruce, ki ga je spremljal, poroča, kako skromna je bila priprava in oprava. Le trije nosači so jo spremljali. Razen tega pa je Bruce pozabil svojo gorsko obleko in je bil le v flanelasti. Mummery je ponovno naskočil z enim nosačem, srčno in odločno, toda lačni nosač mu je pojedel med potjo ves živček. Le s težavo sta se rešila. Toda Mummery se ne da odvrniti. V tretje naskoči trmasto goro, tokrat z dvema nosačema. Poslej ne o njem ne o nosačih ni bilo več ne glasu ne sledu. Tako brez dvoma ni šlo. Kar na slepo, slabo opravljeni, slabo oskrbljeni in v hrano. Dolge izkušnje so po malem ustvarile uk in prakso, ki ju danes nazivamo himalajska gorniška tehnika.

Novi stil - prvo moštvo

Se več mož je poskušalo na lastno pest in šele leta 1909 je vojvoda abruški vzel s seboj pri naskoku K₂ zdravnika, fotografa, štiri alpske vodnike in štiri italijanske nosače. Zavrženi so bili v višini 6600 metrov. Vojvoda se je vrnil, prepričan, da ima zrak v takih višinah premalo kisika za dihanje in da vzponi v teh višinah niso več možni. Njegov zdravnik pa je prinesel s seboj nove izkušnje, ki so dragocene: »Višina sama ni brezpogojno nepremag-

ljiva težava pri vzponu.« — Med vojno je bilo zahtij, po vojni pa so kmalu že krenile prve, sistematično pripravljene ekspedicije. Angleži poskusijo vzpon na Mount Everest, Nemci pa se lotijo 300 metrov nižje Kangdendzongje. Paul Bauer je zglede vodil dve ekspediciji (1929 in 1931); nič čudnega, saj je znano, da se Nemci najbolj razumejo na organiziranje. Postopal je tako, da je postavil prva »taborišča« in napredoval s svojimi možmi v etapah. Ko so postavili eno taborišče, so zavarovali šotore, znosili vanje živež in vse potrebno, so šele odrinili naprej; delali so velike stopinje ter se pri tem izmenjali, tako da je počasi od taborišča do taborišča držala kar prava gaz.

Korak za korakom

Na ta način vstaja taborišče za taboriščem, vsako neke vrste utrdba zase, veriga teh taborišč sega vedno više pod sam vrh. V vsakem postavijo himalajske šotore. Z nižjih spravljajo nosači tovore v višje. Sherpas, pogumni in drzni ljudje iz okolice Darjeelinge, so to in ti vesle zvesto svoje »sahibom« ob strani in često gredo z njimi tudi v smrt. Nekaj jih je, ki so znani že širom sveta. Nunsang, poglavar nosačev pri letošnji ekspediciji na Nanga Parbat, je bil zraven že pri lanskem in tudi pri mounteverški se je udeleževal med »himalajskimi tigri«. Ramona, znameniti himalajski kuhar, gre že četrtič na Nanga Parbat. Vsi ti ljudje so prave kmečke korenine, vztrajni in delavni. Mnogo naporov morajo prenesti, saj je treba tolikokrat znositi potrebščine iz taborišča v taborišče in vsako teh taborišč mora biti opremljeno in oskrbljeno s šotori, z odejami, s spalnimi vrečami, z bencinom in višinskim proviantom, tako da se krdele, ki bi bilo odrezano v kakem taborišču zaradi slabega vremena, lahko preločijo več dni. Zveza med taborišči mora funkcionirati od zgoraj navzdol prav tako dobro kot od spodaj navzgor.

Ženska, ki ima največ čevljev

To ni morda žena kakega čevljarskega kralja ali industrijca, marveč filmska igralka Ann Sheridan, ki jo obiskovalci kina pomnijo iz dela »Pod črno krinko«.

Danes ni več skrivnost, da filmski igralci in igralko niso v svojem navidez tako sijajnem in od milijonov zavidanem življenju niti v malenkostih svobodni. Ne morejo niti zasebno živeti tako, kakor bi se jim zdelo in kakor bi jim bilo najbolj po volji. Morajo se držati vseh mogočih reklamnih pogojev in predpisov, za kar so obvezani po pogodbah s filmskimi družbami. Te pogodbe do zadnje podrobnosti določajo, kaj mora delati in kako mora živeti, skoraj da celo, kaj mora filmska zvezda misliti. Razen pogodb se morajo držati še nepisanih zakonov, ki veljajo zlasti v filmski prestolnici Hollywoodu za vsakogar, kdor hoče v filmu ali v življenju tam igrati kako vlogo.

Vsak igralec ali igralka mora zaradi reklame in zaradi teh zakonov imeti svojo razkošno vilo, mora sprejemati goste, prirejati večerje in zabave. Razen tega se mora kazati na slovesnih premierah svojih in drugih filmov, mora hoditi na dirke in mora »ustvariti kako modo«. Ta moda je v tem, da ima igralka in igralka svoj »hobby«, svojo muho, posebnost, ki se kaže ali v »najljubši

V taborišču je treba nabrati moči

Tesno drug ob drugem prebijejo udeleženci v štirih ali v dveh dolge noči. S premrlimi prsti pišejo dnevnik ali poročilo pri luči ali pri šotorski svetilki. V tesnem prostoru si kuhajo jed, talijo eneg in grejejo čaj. Zavrti voda v teh višinah noče, ker je v zraku premalo kisika. Če ponoči zapade sneg, često pokrije šotore snežna odeja. Hans Hartmann in Martin Pfeiffer bi se bila lanske leto v taborišču št. 2 na ta način ekoraj zadušila. Šele, ko sta izvirala luknjo skozi sneg, sta lahko pošteno zadihala. Vsaka malenkost mora biti skrbno premišljena že vnaprej in tudi zdravstveno stanje udeležencev preiščejo posebni zdravniki že doma pred odhodom. Jed je treba sestaviti po posebnem receptu, kajti z rastočo višino narašča tudi neješčnost. Poleg drugega se morajo člani ekspedicije tudi privaditi na nenavadno okolico in na klimo ter višinske razmere, sicer bi že prekmalu potrošili svoje najboljše energije. Zavedno so štedili, kolikor se je le dalo, svoje moči. Po petkrat so globoko vdihavali ter po petkrat izdihavali. Vsaka nagla kretnja pospeši pulz. Na ta način postanejo v teh višinah aparati s kisikom lahko odveč. Telo se privadi na novo okolico in se prilagodi, če ga ljudje le počasi in ne prenašajo navajajo k temu načinu dihanja in hoje. In marsikak vrh je bil tako zdaj že zavzet.

Dva sta, ki zadnja napadata

Vse je pripravljeno do podrobnosti. Vsaka malenkost pri hrani, pri obleki itd. je že pred meseci skrbno preračunana. Vse, kar se da izračunati, je izračunano. Morda bodo tokrat nepreračunljive prirodne sile tudi tokrat uvidevnejše in ne bodo odbile naskakujočih ljudi, kot so jih bile že tolikokrat. Morda bosta letos dva naskakovalca — kajti dva najspodobnejša in najbolj spočitata gre ta izvajati napad na zadnji del višine — prišla na Mount Everest, morda bosta dva človeka prvič stopila na ponosni vrh Nanga Parbat!

Ann Sheridan.

zabavi, ali »najljubšem razvedrilcu«, ali v zbiranju česar koli. Tako zbirajo nekateri igralci in igralko v Hollywoodu redke knjige, stare ure, staro pohištvo, zastupljene indijske puščice, staro kitajsko evilo, drago kamenje, se bavijo s to ali ono bolj ali manj čudno rečjo.

Ko so igralko Ann Sheridanovo po njenih prvih uspehih časnikarji izpraševali, kakšen »hobby« ima ona, je bila v zadregi, ker ni imela nobene posebne navade ali muhe. A reklamni agenti ji niso dali miru, z vso silo so ji prigovarjali, naj si izbere kako »muho«, češ da je ta reč za pravo filmsko zvezdo tako neobhodno potrebna kakor angažma. Nazadnje so jo pregovorili, da se je odločila za zbiranje — čevljev, kar je navsezadnje praktično in niti ne tako drago kakor zbiranje draguljev. Danes ima ta igralka, ki jo bomo prihodnjo sezono lahko videli v »Otoku mrtvih duš« in v »Tempu 1940«, v vsej ameriki največjo zbirko ženskih čevljev od najbolj preprostih do najbolj razkošnih vzorcev...

Če naročite »Slovenski dom« za tri mesece naprej, dobite roman »Poročnik indijske brigade« zastonj!

mojo krivdo in moje trpljenje. Od ljudi ne pričakujem ničesar več; od vas pa samo velikodušno sočutje nad mojo zmoto in mojo nesrečo.

Candiano.

Samostanska vrata so se odprla in častiljivi menih s plešasto glavo je pristopil k pisčemu. Andrea je vstal. »Pietro Maria,« je dejal, »hvala vam, da ste prišli. Vi ste nesli izgnancu v Veroni moje pismo?«

Starac je prikimal. »Če vam je kaj za zadnjo zahvalo nesrečniku, potem tudi ta list zanesljivo nesite v prav iste roke. Mi obljubite to?«

»Obljubim.«

»Dobro je. Bog vam povrni! Srečno!«

Ni sprejel roke, ki mu jo je menih pomolil v slovo. Brez odlašanja je spet stopil v gondolo in zapeljal na odprto morje. Ko je starac preletel vrstice in prestrašen zalical za njim, ročec ga, naj se ponovno vrne, ni več odgovoril. Z največjo ginenostjo je opazoval stari služabnik republike, kako se je zadnji potomec plemenitega rodu podil po samotnih valovih, ki so se zdaj, ko jih je razdružila zgodnja jutranja sapa, živahnje kodrali. Premišljeval je, če je prav in če je sploh mogoče prekrizati trdno voljo umirajočega. Tedaj se je v oddaljeni gondoli dvignila temna postava, ki se je jasno razločila od eivega obzorja; zdelo se je, kot bi poslavljaljoči se še enkrat ošinil s pogledom zemljo in morje in se ozrl na mesto, katerega obrisi so plaval na lagunastih meglicah kot na otoku oblakov. Nato je skočil v globino.

Menih, ki je opazoval njegov konec, je sklenil roke in molil tiho in prisrčno. Nato je sam stopil v čoln in se odpeljal na morje, kjer je prazna gondola plešala po valovju. O nesrečnejši, ki jo je vodil, pa ni našel nobenega sledu.

K O N E C.

Spomenik drugega italijanskega cesarstva v Villa Madama, ki so ga pred nedavnim odkrili.

V ponedeljek začne izhajati naš novi listek

Antonio Adverso, Cesarjev pustolovec Veliki zgodovinski roman

Romantična vsebina, napeto dejanje. Evropa, Afrika in Amerika v najburnejših časih svoje zgodovine: za Napoleonovega cesarstva. Delo, ki je izšlo do zdaj v trinajstih izdankah. Roman, ki je dosegel do zdaj šest milijonov izvodov.

Opozorite na naš novi roman svoje znanec in prijatelj!

Kje so Zaharovi milijoni?

Presenečenja v borbi za dediščino topovskega kralja.

Borba za dediščino kralja topov Zaharova je stopila zopet v ospredje. — Ko je umrl najbolj skrivnostni mož Evrope pred nekaj več kakor enim letom in zapustil ogromno premoženje, sta postali dedinji njegovi pastorki, hčerki vojvodinje Villafranca. Sir Basil Zaharov se je namreč dne 22. septembra 1924 poročil z vojvodinjo Marchela Villafranca, ki ga je čakala 30 let. Vsak dan ji je pošiljal kar velik voz dragih cvetja, celo pozimi. Zaradi nje je napravil tudi milijonsko kupčijo, eno največjih svojega življenja, ko je pridobil pravico nadzorstva nad igralnico v Monte Carlu.

Hčerki vojvodinje Villafranca

Obe hčerki sta poročeni, ena živi v Parizu, druga v Londonu. Po smrti Zaharova pa se je javil kot dedič tudi Hyman Barnett Zaharov, ki je čevljar v Birminghamu, češ da je njegov nezakoniti sin. Zaharov ni hotel priznati in prepoznati svojega dozdnevega sina, pa tudi ta sin se ni kaj preveč brigal za svojega očeta. Sedaj pri dediščini pa se poteguje za milijone. Ravno tako se je oglasil za dediščino neki Armenec, češ da mu je Zaharov po očetu stric, ki je spremenil svoje ime.

Kje so milijoni?

Vso Zaharovo premoženje so računali na šest milijard dinarjev. Oporoka pa je prinesla presenečenje. Ugotovili so samo, da je zapustil svojo pastorkoma okroglo 200.000 funtov. — Zabeli so iskati njegovo premoženje po raznih državah, ker so računali, da je vložil svoj denar po raznih državah. Če je to res, potem je Zaharov mislil pri svojem premoženju tudi na to, da je vlagal denar po raznih državah samo zato, da mu ne bi bilo treba plačevati prevelikega davka. Vsaka država ima namreč svoj način obdavčenja, in na to je najbrž mislil Zaharov. Bil je res pravi denarni gospodarstvenik.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 11. junija: 12 Plošče svirajo kar same, nekaj zate, nekaj zame. — 12.45 Poročila. — 13 Napovedi. — 13.30 Plošče svirajo kar same, nekaj zate, nekaj zame. — 14 Napovedi. — 18 Zelo dolopust (igra Radijski orkester). — 18.40 Pogovori s poslušalci. — 19 Nacionalna ura. — 19.50 Pregled sporeda. — 20 Zunanja politika (g. urednik dr. Alojzij Kuhar). — 20.30 Joža Vombegar: S. O. S. (Jaka Smolaka v konkuru — vesela zvočna igra — izvajajo člani radijske igr. družine, vodi inž. Ivan Pengov. — 22 Napovedi, poročila. 23.15 Za dober konec.

Druge programi

Sobota, 11. junija: Belgrad: 20 Zabaven program. 22.15 Havajski kvartet. — 22.45 Harmonika. — 23 Mandoline. — 23.30 Plesna glasba. — Zagreb: 20 Opera. — Varsava: 20 Simf. koncert. — 22.25 Zabaven program. Sofija: 20 Violina. — 20.30 Postra glasba. — 21.40 Zab. program. — Budimpešta: 20 Igra. — 21.30 Ork. koncert. 23.15 Jazz. — Trst-Milan: 21 Melodrama. — Rim-Barl: 17.15 Sopran. — 21 Straussova opereta »Nopraza pomlad«. — Dunaj: 19.10 Zabaven prizor »Dunajčan v džungli«. — 20 Wimpermannova opereta »Igra na jurcu«. 22.30 Zabavna glasba. — 24 Orkester, kvintet in solisti. Hamburg: 20.15 Millöckerjeva opereta »Gasparone«. — Vratislava: 20 Vojaska godba. — Lipsko: 19.10 Avstrijska oddaja. — Köln: 20 Zabavna in plesna glasba.

Naročajte in širite Slovenski dom!

Kolodvor v francoskem mestu Cerbere, kjer so pred nekaj dnevi vrgla letala rdeče Španije nekaj bomb. Luknje v strehi kažejo, kam sta padli dve bombi.

Paul Heyse:

ANDREA DELFIN

Novela.

Njegov namen je bil, da naj bi mislila tako. Ni hotel temu nedolžnemu bitju, ki mu je pripravil že toliko skrbi, obtežiti srca z vso bridko resnico, da zanj nobene rešitve ni bilo več, ker ni mogel samemu sebi ubežati.

Se je slonela deklica na oknu in solze so ji bridko kapale v črno vodo pod njo, ko je Andrea že okrenil svojo gondolo v veliki kanal. Palače na obeh straneh so temne molele iznad vodne gladine. Veslal je mimo Marosinijeve hiše, videl je Venierjevo palačo in v grozi so se mu naježili lasje. Tukaj je bilo pred njim vse njegovo življenje kot bi ga ujel v obroč; kakšen začetek in kakšen konec!

Ko je veslal mimo Giudece in v somraku klavernega meščevega repa zagledal pred seboj široko pročelje doževne palače, mu je bežno prešinilo misli, da tukaj sodijo zločine. Toda za njegovega tukaj ni bilo sodnikov; kdo sme namreč soditi v lastni stvari? In ali ga ni še vedno spremljalo upanje, da utegne iz njegovega zločina vendarle vzvevati rešitev in osvoboditev njegovim rojakom, da bo ljudski glas morda celo umor nedolžnega nezmožno pripisal tribunalu, da bo ta glas dopolnil začetno delo in da se bodo tako etleke ure nasilnemu gospodarstvu.

Sam bi podrl to upanje, če bi se javil sodnikom, jim razpršil strah pred nevidnimi sovražniki in jim vzel z ramen težo tujih moči.

S krepkim udarcem vesel je podil gondolo proti Lidu in prerazl zanožino, kjer so še bedele samotne luči ladij. Ob vzhodu v pristanišče je stal velik brod, ki je že ves teden branil izhod vsakemu najmanjšemu vozilu, če se ni na poziv odzvalo z

inkvizicijsko parolo. Andrea je prav danes zjutraj z drugimi tajnimi uslužbenci izvedel za besede. Brez kakih sitnosti so ga pustili na odprto morje.

Tiho je bilo vodovje. Niti z valovi se ni bilo treba boriti Andreu, ko je več ur veslal vzdolž obale. Toda v miru južne noči je še bolj občutil svoje muke in sem pa tja je kot nor udaril z veslom po vodi, samo da bi slišal kakšen drugi glas kot samo zadnje besede svojega prijatelja: »Mati moja, uboga mati moja.«

Bilo je že davno čez polnoč, ko je z gondolo pristal ob obali, skočil iz nje in se napotil proti samotnemu samostanu, ki je stal na rlticu in je bil čolnarjem dobro znan. Kapucini so domovali tukaj, ki so se preživljali z dobrotelnostjo Chiozzotov in z beračenjem po kopnini in so zato nudili dušno tolažbo ter marsikdaj priskočili v stiskah ljudstvu na pomoč.

Andrea je potegnil za zvonec na vratih. Kmalu nato je slišal glas vratarja, ki je spraševal, kdo je zunaj.

»Nekdo, ki umira,« je odgovoril Andrea. »Pokličite Petra Pietra Maria, če je v samostanu.«

Portir se je oddaljil od vrat. Medtem je sedel Andrea na kamenito klop pred hišo, strgal list iz svoje listnice in pisal ob svitu leščerbe, ki je lil iz vratarjeve celice, sledeče vrstice:

»Angelu Queriniju.

Sodnika sem še šel, pa sem morilec postal. Lastil sem si pravičnost, ki jo je Bog pridržal zase in Bog me je preostregel, ki jo Bog lastni zločinski blodnji in dopustil, da sem prežil nedolžno kri. Zrteč, ki sem jo mislil prinesiti, je bila zavrnjena. Ni se še dopolnil čas, evečeništvo osvobojenja Benetk je pridržano za druge roke. Ali pa sploh ni več rešitve?

Odhajam pred obličje Boga, najvišjega sodnika, ki bo na svoji večni tehtnici pravično stehal